

Klage til Pressenævnet

1. Klage over DR

Der klages herved over DR, som efter klagerens opfattelse har handlet i strid med god presseskik i forbindelse med tilrettelæggelse og offentliggørelse af programmer i DR Ung/P3-serien **Ellen Imellem**, der kan ses på DRTV: https://www.dr.dk/drtv/serie/ellen-imellem_317491 og YouTube.

Klagen angår følgende programmer i serien:

Er jorden flad? Offentliggjort den 18. maj 2022

Spiser tykke mennesker for meget slik og kage? Offentliggjort den 18. maj 2022

Har Darwin taget fejl? Offentliggjort den 1. juni 2022

2. Klagerne

Denne klage indgives af den akademiske fagforening DM som mandatar for:

Professor, ph.d. **Anja C. Andersen**

Direktør, M.sc. **Morten Elsøe**

Professor og museumsdirektør **Peter C. Kjærgaard**

Da de tre klagere dagen før offentliggørelsen af de første programmer i serien blev orienteret om, hvad de reelt havde deltaget i, frabad de sig at medvirke i programmerne. De klagede desuden til DR over programmerne med krav om, at de bliver taget ned, og råmaterialet slettet.

DR har imidlertid negligeret klagerens tilbagekaldelse af deres samtykke og afvist deres klager under henvisning til, at de medvirkende på forhånd var informeret om, at interviewene ville blive foretaget med *"hjælp fra en tilrettelægger, der supplerer med spørgsmål"*, og at tonen i programmet ville være *"underholdende med satiriske elementer."*

De tre klageres korrespondance med DR fremlægges sammen med deres redegørelser for forløbet som bilag 1, 2, og 3, og den akademiske fagforening DM's opfølgende klage til DR fremlægges som bilag 4.

3. Programmernes karakter

Der er indtil videre offentliggjort fem programmer i serien Ellen Imellem. Hver episode er et interview af 8-10 minutters varighed, som kan ses på DRTV og YouTube. DR har oplyst, at programserien er målrettet et ungt publikum på 15-25 år.

I programmerne interviewes den medvirkende af journalist Ellen Kirstine Jensen uden at vide, at Ellen agerer talerør for en person, som gennem journalistens øresnegl løbende fortæller Ellen, hvad hun skal spørge den medvirkende om. Alle spørgsmål til den medvirkende stilles af den skjulte interviewer, og Ellen fungerer kun som mediet, hvorigennem det reelle interview foregår.

Den skjulte interviewer er i hvert af de påklagede programmer en skeptiker, der med afsæt i konspirationsteori, aktivisme eller personlige holdninger og modsætningsforhold opponerer mod den medvirkende eller mod den videnskabelige faglighed og professionelle indsigt, som den medvirkende står for og er inviteret i studiet for at tale om.

Der er tale om underholdningsprogrammer, der i det hele er bygget op om det skjulte format, hvori de medvirkende intetanende spiller rollen som dem, der udstilles og gøres grin med på den skjulte interviewers præmisser. Det underholdende element i programmerne er netop, at de medvirkende som de eneste ikke ved, at de deltager i et skjult setup, og at de i modsætning til alle andre tror, at de skal deltage i seriøst interview om et emne, de har stort kendskab til, og at de skal tage Ellens spørgsmål alvorligt.

Anvendelsen af skjulte metoder i forbindelse med optagelserne er ikke sket som led i afdækning forhold af væsentlig samfundsmæssig betydning, men som nævnt i rent underholdningsøjemed, og DR kan derfor ikke påberåbe sig et udvidet journalistisk eller presseetisk råderum til at offentliggøre programmerne uden de medvirkendes (efterfølgende) samtykke.

Er jorden flad?

I programmet *Er jorden flad?* bliver professor i astrofysik Anja C. Andersen i det skjulte udspurgt af konspirationsteoretiker Ole Lochmann, der mener, at jorden er flad, og at den etablerede videnskab er en konspiration, der skjuler sandheden.

I indledningen til programmet oplyser en speak, at Anja C. Andersen ikke ved, at *"det er flath-eartheren Ole, der styrer hvert eneste ord, der kommer ud af"* Ellens mund, og at programmet *"giver stemme til én, der ellers aldrig ville blive taget alvorligt af den etablerede videnskab."* Før interviewet går i gang, klippes til Ole Lochmann, der udtaler: *"Jeg ved, at jorden er flad, for jeg har set det med mine egne øjne."*

Programmet varer 8:18 minutter, hvoraf interviewet varer 7:00 minutter. I løbet af disse syv minutter bliver Anja C. Andersen afbrudt i sine svar 11 gange, og mens hun taler, klippes der flere gange til Ole Lochmann, der griner af hendes svar.

Anja C. Andersen har efterfølgende været åben om sin kritik af programmet, som efter hendes mening risikerer at medvirke til at udbrede og legitimere misinformation og konspirationsteorier, og om at hun føler sig misbrugt til at sprede fake news til unge mennesker. Se bl.a. <https://videnskab.dk/kultur-samfund/forskere-angriber-dr-ny-programserie-spreder-fake-news>.

Da DR afslørede for hende, at præmissen for programmet er at lade *"kontroversielle, anderledes og underrepræsenterede holdninger komme til orde, overfor mennesker der har en anden verdensopfattelse"*, opfattede hun det som om, det var hende, der har *"en anden verdensopfattelse"*. Programmet efterlader altså det indtryk, at det er Anja C. Andersens verdensopfattelse, der udfordres som anderledes, og ikke konspirationsteoretikerens.

Se Anja C. Andersens redegørelse for forløbet i bilag 1.

Spiser tykke mennesker for meget slik og kage?

I programmet *Spiser tykke mennesker for meget slik og kage?* bliver cand.scient. og direktør i MadroInstituttet Morten Elsøe i det skjulte interviewet af Regina Fjendbo, der er tykaktivist. Det skjulte interview tager udgangspunkt i en blogpost, Morten Elsøe skrev for omkring 3 år siden, der intet har at gøre med de emner, han var inviteret i studiet for at tale om, og i en række fordomme om Morten Elsøes holdninger og arbejde, som Regina Fjendbo tidligere har delt på sociale medier. Programmet varer 9:34 minutter, hvoraf interviewet varer 8:17 minutter.

I indledningen til programmet oplyser en speak, at Morten Elsøe ikke ved, at *"det er tykaktivisten Regina Fjendbo, der styrer hvert eneste ord, der kommer ud af"* Ellens mund, og at programmet *"giver stemme til én, der føler sig udskaftet i den offentlige debat."* Før interviewet går i gang, vises et klip med Regina Fjendbo, der udtaler: *"Morten Elsøe er rigtig glad for at snakke om tykaktivister i stedet for med tykaktivister."*

Det fremgår ikke af programmet, at Regina Fjendbo har et personligt modsætningsforhold til Morten Elsøe, hvilket DR ifølge egne oplysninger var klar over. Se <https://www.berlingske.dk/aok/ny-kritik-af-dr-interviewer-i-udskaeldt-program-havde-personlig-konflikt-med>. Det fremgår heller ikke, at Regina Fjendbo selv kunne vælge, hvem hun ville interviewe i det skjulte, hvilket fremgår her:

<https://www.tyrannosaurusregs.dk/2022/05/ellen-imellem-og-neutralpositionen%EF%BF%BC/>.

Til gengæld fremgår det tydeligt, at den skjulte interviewer får uhindret adgang til at basere sin udspørgen på en fuldstændig fejlagtig udlægning af, hvad Morten Elsøe står for og arbejder med, hvilket han gør udtrykkeligt opmærksom på i udsendelsen.

Se Morten Elsøes redegørelse for forløbet i bilag 2.

Har Darwin taget fejl?

I programmet *Har Darwin taget fejl?* bliver professor i evolutionshistorie og museumsdirektør på Statens Naturhistoriske Museum Peter C. Kjærgaard i det skjulte interviewet af en Leif Jensen, der kreationist og mener, at universet og livet på Jorden er skabt ved guddommelig kraft, og som ikke godtager evolutionsteorien.

I programteksten bliver Peter C. Kjærgaard ironisk nok præsenteret som en, *"der er stor tilhænger af evolutionsteorien."*

I indledningen til programmet oplyser en speak, at Peter C. Kjærgaard ikke ved, at *"det er medlem af Hare Krishna og evolutionsbenægtende forfatter Leif Jensen, der styrer hvert eneste ord, der kommer ud af"* Ellens mund, og at programmet *"giver stemme til én, der ellers aldrig ville blive taget alvorligt af den etablerede videnskab."* Før interviewet går i gang, vises et klip med Leif Jensen, der udtaler: *"Evolutionsteorien er fyldt med huller, der kun kan forklares med intelligent design."*

Programmet varer 9:08 minutter, hvoraf interviewet varer 7:47 minutter. Peter C. Kjærgaard bliver afbrudt i sine svar 9 gange, og mens han taler, klippes der flere gange til en hovedrystende Leif Jensen.

Se Peter C. Kjærgaards redegørelse for forløbet i bilag 3.

4. Det presseetiske krav om samtykke

Det er et grundlæggende presseetisk krav, at personer, der medvirker i medierne, skal give samtykke til den medvirken, som finder sted.

Efter Pressenævnets praksis skal et samtykke være frivilligt, specifikt og informeret, så personer, der medvirker i optagelserne, har en fyldestgørende viden om, i hvilken sammenhæng vedkommende medvirker i udsendelsen. Heri ligger, at aftalen eller informationen om at medvirke ikke må være formuleret på en måde, som gør det vanskeligt at tilegne sig konkret viden om udsendelsens indhold, og at der fra mediets side skal gives tilstrækkelige informationer om udsendelsen til, at den medvirkende kan vurdere, om han eller hun vil deltage i optagelsen.

Der henvises bl.a. til Pressenævnets kendelse af 3. august 2017 i sag nr. 17-70-01126 om tv-udsendelsen "Danmark mod Østeuropa". Heri udtalte Pressenævnet kritik af TV 2, fordi klageren, der medvirkede i udsendelsen, ikke kunne anses for at have fået tilstrækkelig information til, at han kunne vurdere, hvorvidt han ville deltage. Han kunne derfor ikke anses for at have givet samtykke til at deltage i udsendelsen i den foreliggende form.

I kendelsen udtalte Pressenævnet desuden, at et medie sædvanligvis bør acceptere, hvis en person afviser at medvirke i en udsendelse og dermed ikke vil give samtykke eller senere tilbagekalder sit tilsagn.

Det er endvidere fast antaget, at et samtykke til medvirken under alle omstændigheder kan tilbagekaldes, hvis den medvirkende er blevet vildledt med hensyn til formålet med interviewet.

5. Klagepunkterne

Som anført oven for er baggrunden for klagen, at DR efter klagernes opfattelse har handlet i strid med god presseskik i forbindelse med tilrettelæggelse og offentliggørelse af programmerne i DR Ung/P3-serien Ellen Imellem, som klagerne medvirker i.

Det må således betragtes som en **alvorlig overtrædelse af god presseskik**, at DR har narret klagerne til at deltage i optagelserne til programmerne ved at bilde dem ind, at de skulle medvirke i noget andet, end de faktisk skulle, og på den måde har fået dem til at deltage på falske præmisser.

Det må desuden betragtes som en **alvorlig overtrædelse af god presseskik**, at DR har offentliggjort programmerne, selvom klagerne før offentliggørelsen af de første programmer meddelte DR, at fremgangsmåden er uacceptabel, og at de ikke ønskede at medvirke i programmerne i den foreliggende form.

Klagepunkterne uddybes i det følgende.

Manglende samtykke til medvirken

Som hovedbegrundelse for klagen gøres det gældende, at programmerne reelt har en helt anden karakter og et helt andet indhold, end klagerne var blevet oplyst om som grundlag for deres tilsagn om at medvirke, og at de derfor ikke har givet samtykke til at deltage i programmerne i den foreliggende form.

De medvirkende er således blevet narret til at deltage i optagelserne som følge af DR's bevidst mangelfulde og misvisende information om optagelserne og programmerne, og de kendte derfor hverken det reelle formål med optagelserne eller den sammenhæng, hvori de reelt ville indgå i udsendelserne.

Den forudgående information, som de medvirkende havde fået om optagelserne, fremgår af den fremlagte korrespondance med DR. Der er tale om stort set enslydende tekster, og her citeres den skriftlige information, som Morten Elsøe fik fra Ellen Kirstine Jensen den 14. marts 2022 (se bilag 2):

"Hej Morten! (Og Heidi)

Jeg skriver til dig, fordi vi på DR Ung er i færd med at lave et program til P3's sociale medier, hvor vi behandler forskellige emner, der rumsterer i unges bevidsthed. I den forbindelse vil vi rigtig gerne lave et interview med dig om emner som den sunde krop, kropslig selvopfattelse og kostvaner.

Det er mig, Ellen, der vil foretage interviewet med hjælp fra en tilrettelægger, der supplerer med spørgsmål. Målgruppen er de 15 – 25-årige og tonen i programmet er derfor underholdende med satiriske elementer. Nogle af spørgsmålene vil derfor også være lidt overraskende og anderledes ift. et helt traditionelt nyhedsinterview eller pressemøde.

Optagelsen vil foregå i DR-byen formentlig engang efter d. 10. April, og det tager max en time. Selve afsnittet vil ende med at vare ca. 5 minutter, og er bygget op omkring interviewet/samtalen mellem mig og dig.

Jeg kan følge op med en præcis dato snarest, hvis det har interesse.

Er der noget, du kunne have lyst til at medvirke i?

Jeg ser frem til at høre fra dig!"

I mailen til Anja C. Andersen var det oplyst, at "interviewet kommer som sagt til at handle om flath earth-konspirationsteorien", og i mailen til Peter C. Kjærgaard var det anført, at DR gerne ville lave et interview "om bl.a. evolutionsteorien". Se bilag 1 og bilag 3.

Når informationen holdes op mod de offentliggjorte programmers form og indhold, kan det hverken udledes eller afkodes, hvad de reelle præmisser for at medvirke i optagelserne var.

Informationen om, at interviewet ville blive gennemført "med hjælp fra en tilrettelægger, der supplerer med spørgsmål", og at tonen i programmet er "underholdende med satiriske elementer", gav ikke de medvirkende mulighed for at gennemskue, at de skulle indgå i et skjult format, hvor det ikke var journalisten, men en skeptiker, der interviewede dem, og hvor det ikke var deres faglige viden om emnet, der var drivkraften i programmet, men skeptikerens.

Med det kendskab de medvirkende (og offentligheden) har til programmerne i dag, står det klart, at klagerne ikke fik et fyldestgørende grundlag for at vurdere, om de ville medvirke. Den forudgående information må tværtimod karakteriseres som misvisende og vildledende, og klagerne kan derfor ikke anses for at have givet et frivilligt, specifikt og informeret samtykke til at deltage i optagelserne.

Da anvendelsen af skjulte metoder i forbindelse med optagelserne ikke er sket som led i afdækning af forhold af væsentlig samfundsmæssig betydning, men derimod i rent underholdningsøjemed, kan DR ikke påberåbe sig et udvidet journalistisk eller presseetisk råderum til at offentliggøre programmerne uden de medvirkendes (efterfølgende) samtykke.

Hertil kommer, at et samtykke til medvirken altid kan tilbagekaldes, hvis den medvirkende er blevet vildledt med hensyn til formålet med interviewet, hvilket DR heller ikke har villet respektere i klagerens tilfælde. Programmerne er således blevet offentliggjort, selvom klagerne før offentliggørelsen trak deres samtykke tilbage.

Manglende respekt for klagerens personlige integritet og anseelse

Det følger af de presseetiske regler, at medierne skal anerkende hensynet til den enkelte borgers krav på respekt for den personlige integritet og behovet for beskyttelse mod ubeføjet krænkelse, og at det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse.

Som følge heraf må det ved den presseetiske bedømmelse af klagen tages i betragtning, at DR's handlemåde i forbindelse med tilrettelæggelse og offentliggørelse af programmerne udgør en alvorlig krænkelse af klagernes personlige og professionelle integritet.

For det første er det integritetskrænkende, at DR har fået dem at stille op uden at kende præmisserne for deres deltagelse, og dermed uden at give dem mulighed for at beskytte deres faglige troværdighed og personlige integritet ved selv at vælge, hvad de vil deltage i.

I de her omhandlede tilfælde risikerer klagerne på grund af programmernes karakter at kompromittere deres troværdighed som forskere og eksperter, hvilket DR ingen mulighed har givet dem for udgå. Optagelserne kan på grund af det korte format og offentliggørelsen på YouTube få vidtrækkende udbredelse og dermed være forbundet med betydelige og langvarige skadevirkninger for de medvirkende – hvilket hverken DR eller de medvirkende længere har rådighed over.

For det andet er det i sig selv integritetskrænkende at blive optaget under anvendelse af skjulte metoder. Af denne grund følger det af de presseetiske regler, at skjulte optagelser kun kan offentliggøres, hvis de medvirkende har givet samtykke, eller hvis den samfundsmæssige interesse klart overstiger den enkeltes krav på beskyttelse, og den fornødne journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde. Betingelserne for at bringe optagelserne uden de medvirkendes (efterfølgende) samtykke, er således ikke opfyldt i klagernes tilfælde, hvor der er tale om ren underholdning.

For det tredje er det integritetskrænkende, at DR efterfølgende har gjort gældende, at det falder tilbage på de medvirkende selv, at de ikke har forstået, hvad de deltog i, idet DR har været klar omkring, at interviewet ville blive gennemført *"med hjælp fra en tilrettelægger, der supplerer med spørgsmål"*, og at tonen i programmet er *"underholdende med satiriske elementer."* Se eksempelvis Anton Abildgaards mail af 18. maj 2022 til Anja C. Andersens i bilag 1, side 6.

Som nævnt oven for gav den forudgående information ikke de medvirkende mulighed for at gennemskue, hvad de reelt skulle indgå i, og det er ikke udtryk for respekt for de medvirkendes personlige integritet og anseelse, at DR fralægger sig ansvaret for, at de følger sig dårligt behandlet, fordi de ikke var fyldestgørende informeret om deres medvirken.

Anja C. Andersen

For Anja C. Andersens vedkommende er det et særligt integritetskrænkende, at DR har narret hende til at deltage i optagelserne på falske præmisser og ladet hende indgå i et scenarie, hun ikke var blevet informeret om, og hvor hun bliver misbrugt til at promovere antidiskriminerende synspunkter til børn og unge.

Anja C. Andersen er en af DR's mest benyttede eksperter på sit område, og hun har i årevis stillet beredvilligt op og leveret forskningsrelevant information, når DR havde behov for det. Det er derfor et alvorligt tillidsbrud, at DR har valgt at sætte hendes troværdighed på spil ved at udsætte hende for et skjult format, som udelukkende har til formål at udstille og gøre grin med hende.

Hertil kommer, at hun i løbet af interviewets varighed bliver afbrudt i sine svar 11 gange, og at der flere gange, mens hun taler, klippes til Ole Lochmann, der griner af hendes svar. Dette viser, at det er hende, der udstilles i programmet, og ikke ham, og dette er i sig selv mangel på respekt for hendes personlige anseelse og den tillid, hun altid har vist DR.

Der henvises i det hele til Anja C. Andersen redegørelse i bilag 1.

Morten Elsøe

For Morten Elsøes vedkommende er det særligt integritetskrænkende, at DR har valgt at give en person med et personligt modsætningsforhold til ham mulighed for at angribe og intimidere ham i et offentligt tilgængeligt tv-program, uden at give ham mulighed for at vælge om han ville medvirke.

Morten Elsøe har aktivt fravalgt at interagere med Regina Fjendbo, fordi hun i flere år har svinet ham til og spredt løgne om ham – både fagligt og personligt – på sociale medier. Hun har misrepræsenteret ham og hans arbejde og beskyldt ham for have synspunkter og drive en praksis, som står i diametral modsætning til det, han står for og beskæftiger sig med.

Det må derfor betragtes som en grov integritetskrænkelse, at han er blevet ført bag lyset til at lade sig interviewe af hende, og at hun derved har fået mulighed for at angribe ham, uden at han har haft mulighed for at fravælge sin deltagelse eller forsvare sig mod hendes skjulte angreb.

Der henvises i det hele til Morten Elsøes redegørelse i bilag 2.

Peter C. Kjærgaard

For Peter C. Kjærgaards vedkommende er det særligt integritetskrænkende, at han er blevet lokket til at deltage i et interview med en skeptiker, som han under ingen omstændigheder ville have stillet op til debat med, hvis han havde kendt præmissen på forhånd.

Han har gennem hele sin karriere undgået debatformater med konspirationsteoretikere og andre pseudovidenskabelige skeptikere, fordi han ikke har ville give dem autoritet og ufortjent videnskabelig legitimitet ved at indgå i dialog med dem. Dette skyldes bl.a., at sådanne optrædener i mange tilfælde bliver misbrugt, klippet ud af kontekst og cirkuleret på sociale medier på tværs af landegrænser, og det derfor kan have en betydelig og vidtrækkende skadevirkning at medvirke i sådanne formater.

Det må derfor betragtes som en alvorlig krænkelse af hans personlige og professionelle integritet, at DR nu har fået ham til at deltage i et format, som han selv har undgået og ikke ønsker at medvirke i, ved at forholde ham information om det reelle formål med optagelserne og den reelle sammenhæng, han indgik i.

Der henvises i det hele til Peter C. Kjærgaards redegørelse i bilag 3.

DR's argumenter for programseriens etik må afvises

DR har navnlig forsvaret programmerne med to argumenter, som imidlertid begge må afvises.

Det første argument handler om at lade *"anderledes og underrepræsenterede holdninger komme til orde' overfor mennesker, der har en anden verdensopfattelse"*, og at DR – underforstået – har en forpligtelse til at lade dem komme til orde. Det er imidlertid hverken korrekt, at konspirationsteoretikere og andre pseudovidenskabelige stemmer generelt kan betragtes som underrepræsenterede i den offentlige debat, eller at DR har en forpligtelse til at lade dem komme til orde. Skeptikere som de skjulte interviewere i programmerne fylder meget og får meget opmærksomhed på bl.a. sociale og digitale medier, og DR beslutter med sin redaktionelle frihed selv, hvem der tildeles taletid som led i DR's public service-aktiviteter, og på hvilken måde det sker.

Det andet argument handler om, at der er tale om satire, og at det er de skjulte interviewere, der udstilles som grinagtige. Begge dele må imidlertid afvises:

For det første kan programmerne ikke kan betegnes som satiriske i denne genres almindelige betydning. Der er tale om underholdningsprogrammer, der benytter sig af kontroversielle metoder til at få nøje udvalgte personer til at deltage i format, de intet kendskab havde til.

For det andet er det ikke skeptikerne, som udstilles i programmet, men de medvirkende. Af alle deltagere i programmet både foran og bagved kameraet var det udelukkende de medvirkende interviewpersoner, som ikke vidste, hvad de deltog i, og som ikke kendte til optagelsernes reelle setup. Det er dem, tæppet skulle trækkes væk under, og som skulle udstilles som latterlige.

Det må antages at være i erkendelse af heraf, at DR efter offentliggørelsen af programmerne *Er jorden flad?* og *Spiser tykke mennesker for meget slik og kage?* har slettet disse programmers outro og ikke medtaget nogen outro i *Har Darwin taget fejl?* – som ellers var optaget, jf. Peter C. Kjærgaards redegørelse i bilag 3.

Det må derfor lægges til grund, at DR's argument om satire ikke knytter sig programmernes karakter eller indhold, men benyttes i et forsøg på at udvide rammerne for DR's etiske råderum i forhold til deres forpligtelser over for de medvirkende. Realiteten er imidlertid, at programmerne efter deres karakter skal holde sig inden for de almindelige presseetiske krav og overholde de almindelige presseetiske forpligtelser over for de medvirkende.

Fremgangsmåden strider mod DR's egne etiske retningslinjer

Det må ved den presseetiske bedømmelse af klagen endvidere tages i betragtning, at DR's fremgangsmåde ved tilrettelæggelse og offentliggørelse af programmerne strider mod DR's egne etiske retningslinjer.

Det følger således bl.a. af DR's etik (bilag 5):

- At medvirkende skal have en klar præmis for deres deltagelse i DR's produktioner. *"Medvirkende skal have forstået og accepteret forudsætningerne for at deltage. Ved medvirkende forstås personer, der aktivt deltager i et indslag, program eller en artikel. [ ] I særlige tilfælde kan tilrettelæggeren beslutte, at den medvirkende ikke får samtlige oplysninger om sammenhængen eller alle detaljer om emnet inden interviewet. Det må dog udelukkende ske, hvis hensyn til afsløring af kritisable forhold af almen interesse taler for det."* Se kap. 3.
- At *"ved brug af iscenesættelser er det afgørende, at DR aldrig fører hverken seere, lyttere eller medvirkende bag lyset. Det skal sikres, at modtagerne er klar over, når der anvendes iscenesættelse. Det skal være tydeligt, hvilke fortællelemæssige greb der er brugt."* Se kap. 6.
- At *"ved brug af skjulte optagelser skal alle involverede orienteres efter optagelserne. Involverede, der berettiget føler sig ført bag lyset og ikke ønsker optagelserne brugt, har krav på dette. Dette krav kan kun fraviges, hvis optagelserne har væsentlig samfundsmæssig betydning."* Se kap. 8.
- At *"medarbejderes brug af fiktiv identitet i forbindelse med programvirksomhed sker efter samme retningslinjer som ved brug af skjult kamera/mikrofon."* Se kap. 8.
- At *"både brug af skjulte optagelser og af fiktiv identitet i satire og underholdningsprogrammer kræver skriftlig direktørgodkendelse inden optagelse. Desuden kræves altid de medvirkendes samtykke før offentliggørelse. [ ] DR respekterer, hvis en medvirkende ikke ønsker at deltage i eller fortsætte optagelserne. DR respekterer også et eventuelt ønske om, at råmateriale destrueres."* Se kap. 8.

Når DR's handlemåde over for klagerne sammenlignes med de krav, DR ifølge egne regler stiller til sig selv, overholder DR's fremgangsmåde ved tilrettelæggelse og offentliggørelse af programmerne hverken DR's egne etiske retningslinjer eller reglerne for god presseskik.

Selv, hvis der havde været tale om satire – hvilket bestrides – ville DR's egne etiske regler ikke være overholdt. Reglerne om, at DR altid stiller krav om de medvirkendes samtykke før offentliggørelse, og at DR respekterer, hvis en medvirkende ikke ønsker at deltage i eller fortsætte optagelserne, herunder et eventuelt ønske om, at råmaterialet destrueres, er således ikke fulgt i klagerens tilfælde.

Det må i den forbindelse anses som en problematisk selvmodsigelse, at DR på den ene side hævder, at der er tale om satire, og på den anden side, at reglerne i DR's etik om satire ikke finder anvendelse. En sådan måde at anskue rammerne for sine publicistiske aktiviteter på efterlader de medvirkende uden beskyttelse mod mediets ensidige anvendelse af råmaterialet og gør de etiske retningslinjer værdiløse for dem, de skal beskytte.

DR opfordres i den forbindelse til at oplyse, om der forelå skriftlig direktørgodkendelse inden optagelserne.

6. Bilag

Bilag til klagen:

- Bilag 1: Anja C. Andersens redegørelse for forløbet
- Bilag 2: Morten Elsøes redegørelse for forløbet
- Bilag 3: Peter C. Kjærgaards redegørelse for forløbet
- Bilag 4: DM's klage til DR
- Bilag 5: DR's etik

7. Kontaktoplysninger

Alle henvendelser i sagen kan rettes til undertegnede formand for fagforeningen DM på e-mail cg@dm.dk eller telefon 27129233.

Med venlig hilsen

Camilla Gregersen
Formand for fagforeningen DM